

Morsø Kommune
By og Landskab
Jernbanevej 7,
7900 Nykøbing Mors
Att.: Jacob V. D. Bruun

Hav- og Vandmiljø
J.nr. 2021 - 10609
Ref. NSASK
Den 03. maj 2022

AFGØRELSE

i sag om anmodning om fravigelse af miljømål for delstrækninger af vandområderne 03167 og 08889 i Lyngbro Bæk

Miljøstyrelsen har truffet afgørelse efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål¹.

Miljøstyrelsen meddeler Morsø Kommune tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål "*God økologisk tilstand efter 22. december 2021*" for en delstrækning af 08889, samt tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål "*Godt økologisk potentiale efter 22. december 2021*" for en delstrækning af 03167, jf. bilag 1, tabel 1 og 4, til bekendtgørelse om miljømål¹, ved gennemførelse af projektet "Jølby Nor vådområdeprojekt".

Afgørelsen er endelig og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. §6 i bekendtgørelse om miljømål¹.

Sagens oplysninger

Morsø Kommune har ved henvendelse til Miljøstyrelsen den 12. marts 2021 anmodet om tilladelse til at fravige miljømålet for en delstrækning af vandområderne 08889 og 03167, begge beliggende i Lyngbro Bæk. Delstrækningerne omfatter ca. 0,4 km af 08889 og ca. 4,4 km af 03167.

Anmodningen er fremsendt i forbindelse med realisering af det kommunale vådområdeprojekt Jølby Nor. Projektet har til formål at reetablere vådområdet i Jølby Nor og dermed reducere udledningen af kvælstof til Limfjorden, som led i vådområdeindsatsen.

¹ Bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Kommunens anmodning

Anmodningen fra Morsø Kommune indeholder følgende oplysninger:

- formålet med ansøgningen,
- projektbeskrivelse med oversigtskort der bl.a. viser hvilken strækning af vandområderne 03167 og 08889, der anmodes om fravigelse af miljømål for,
- en beskrivelse af overfladevandområder, der vil blive fysisk ændret som følge af projektet samt betydninger for aktuel tilstand og målopfyldelse for disse,
- en redegørelse for afløbsforholdene i projektområdet før og efter projektet,
- en beskrivelse af ændringernes betydning for tilstand og målopfyldelse for vandområdet,
- muligheden for tilpasninger af projektet

Kommunen har den 29. juni 2021 eftersendt følgende oplysninger:

- en beskrivelse af ændringernes betydning for tilstand og målopfyldelse for tilstødende vandområder,
- Muligheden for alternativer til projektet.

Miljøstyrelsen har desuden gennemset forundersøgelse (2015) og slutrapport (2020) for Jølby Nor vådområdeprojekt.

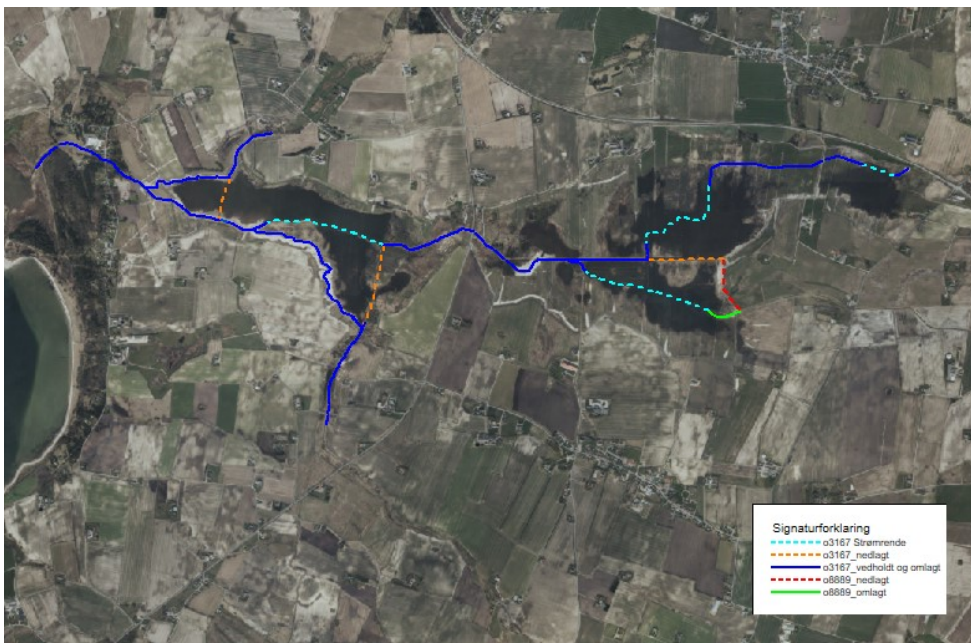
Kommunens oplysninger suppleret med oplysningerne fra forundersøgelse og slutrapport for vådområdeprojektet er lagt til grund ved afgørelsen af sagen. Oplysningerne gennemgås i nedenstående.

Formål og projekt

Jølby Nor vådområdeprojekt er gennemført som led i den nationale vådområdeindsats, hvori formålet er at reducere udledningen af kvælstof fra dyrkningsfladen til kystvande, i dette tilfælde til kystvand 156 i hovedvandopland 1.2 Limfjorden. Med etableringen af vådområdet forventes en reducere i udledningen af kvælstof på 50.325 kg N om året, hvilket vil bidrage til opnåelse af det fastlagte miljømål for kystvand 156. Projektet er udformet med henblik på at skabe naturlig hydrologi i området.

Kort 1. Forløb af vandområderne inden gennemførelse af vådområdeprojektet Jølby Nor. Vandområderne der er ansøgt om fravigelse af miljømål for, er markeret med rødt og pink.

Kort 2. De fysiske ændringer af vandområde 03167 og 08889, som følger af vådområdeprojektet Jølby Nor.

Som følge af projektet omlægges de nedstrøms 400 meter af 08889, mens hovedløbet af Lyngbro Bæk (03167) føres som strømrander gennem flere engsøer. For at sikre kontinuitet til de tilstødende vandområder Støjbjerg Å (07398, syd for vådområdet) og Solbjerg Å (08893 og 000043 (i VP2 07453 og 07499), nord for vådområdet), er der skabt omløbsstryg udenom de nyskabte søer.

Fysiske ændringer af vandområder og betydning for tilstand og målopfyldelse

o3167

Vandområde o3167, Lyngbro Bæk, har jf. høring af vandområdeplanerne 2021-2027² en længde på 7,61 km. Vandområdets økologiske potentiale er kategoriseret til ringe.

I vandområdets opstrøms ende, hvor det tidligere havde tilløb fra o8889 er vandområdet nedlagt på ca. 0,5 km. Tilløbet fra o8889 er i stedet omlagt som en strømrende gennem Frøslev kær. Ved udløbet fra Frøslev Kær vil vandområdet følge det oprindelige forløb i 1,6 km, før det har udløb i Solbjerg Engso. Ved Solbjerg Engso er yderligere to delstrækninger nedlagt. Her er der tale om delstrækningerne der løber mod nord og syd. For at sikre kontinuiteten opstrøms til Solbjerg Å, er delstrækningerne blevet omlagt, således de forløber udenom Solbjerg Engso.

I alt er 1,4 km af vandområde o3167 blevet nedlagt (se de orange markeringer på Kort 2). Mellem indløbet og udløbet af Solbjerg Engso, er der etableret en strømrende.

Efter projektets etablering, vil en del af vandløbsstrækning i vandområde o3167 fortsat kunne betegnes som vandløb.

Kommunen vurderer, at det ikke er muligt, at opnå miljømålet om "Godt økologisk potentiale" i de dele af vandområdet, der er nedlagt eller omlagt til strømrende.

o8889

Vandområde o8889, Lyngbro Bæk, har jf. høring af vandområdeplanerne 2021-2027² en længde på 2,41 km. Vandområdets økologiske tilstand er kategoriseret til moderat. Gennem etablering af vådområdeprojektet er længden af vandområdet reduceret til ca. 2,2 km. Der er nedlagt en strækning på ca 400 m (se rød markering på Kort 2), hvor det gamle forløb havde udløb til vandområde o3167. Derudover er det etableret et nyt forløb (se grøn markering på Kort 2), der løber direkte ud i vandområdet Frøslev kær.

Kommunen vurderer, at den nedlagte del af vandområde o8889 ikke vil kunne opnå miljømålet "God økologisk tilstand efter 22. december 2021". Det forventes, at det resterende forløb af o8889 har mulighed for at opnå miljømålet, såfremt vandområdet prioriteres i indsatsprogrammet i den kommende planperiode af vandområdeplanerne.

Etablering af vådområdet vurderes af kommunen ikke at forringe mulighederne for at opnå målopfyldelse i den del af vandområde o8889, der ligger opstrøms vådområdet.

² <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3hoering2021>

Påvirkning af andre overfladevandområder i vandområdedistriktet

307 (målsat sø)

Jølby Nor, vandområde 307 har, jf. høring af vandområdeplanerne 2021-2027², ringe økologisk tilstand. Kommunen oplyser at søen, efter anlæggelse af vådområdet opstrøms, vil få en reducere i ekstern nærringstofbelastning, forventeligt gælder dette både for fosfor og kvælstof, da det vil blive tilbageholdt i vådområdet. Kommunen forventer, at vådområdet vil belaste søen med en mængde organisk materiale tilsvarende den, som vandløbene opstrøms gjorde, inden vådområdets anlæggelse. Kommunen forventer derfor ingen forringelse af vandkemien i søen. De fysiske forhold bliver ikke påvirket af vådområdet og ligeledes forventes de hydromorfologiske forhold i søen ikke at være påvirket. Det forventes, at ændringerne opstrøms vil medføre en hydrologi, der minder om den oprindelige fra før 1850 og kommunen mener dermed, at forholdene er forbedret.

t450

Vandområde t450, Lyngsbro Bæk, er et 0,41 km langt stærkt modificeret vandløb mellem søen Jølby Nor og Limfjorden. Vandområdets samlede potentiale er ukendt. Kommunen vurderer, at anlæggelsen af vådområdet ikke vil påvirke vandområdets mulighed for målopfyldelse, da vandområdet primært påvirkes af vand fra limfjorden, og vådområdet vil bidrage med en reducere af nærringsudledning til vandområdet.

o8893

Vandområde o8893, Solbjerg Å, er et 1,34 km langt vandløb, beliggende nord for vådområdet. Den samlede tilstand er ringe, jf. høringen af vandområdeplanerne 2021-2027². Da vådområdeprojektet er tilpasset så der fortsat er sikret kontinuitet, udenom vådområdet, mellem nedstrøms vandområde o3167, og Solbjerg Å forventer kommunen at vandområde o8893 vil nå målopfyldelse ved realisering af den fysiske vandløbsindsats i vandområdet.

b00043 (i VP2 o7453 og o7499)

Vandområde b00043, Solbjerg Å, er et 7,16 km langt vandområde, beliggende opstrøms for vandområde o8893 nord for vådområdet. Den samlede tilstand er dårlig, jf. høringen af vandområdeplan 2021-2027². Da vådområdeprojektet er tilpasset, så der fortsat er sikret kontinuitet udenom vådområdet, forventer kommunen, at vandområde b00043 vil nå målopfyldelse ved realisering af den fysiske vandløbsindsats i vandområdet.

o7398

Vandområde o7398, Støjbjerg Å, er et 3,75 km langt vandløb, beliggende syd for vådområdet. Vandområdet er, jf. høring af vandområdeplanerne 2021-2027², i dårlig økologisk tilstand. Da vådområdeprojektet er tilpasset, så der fortsat er sikret kontinuitet udenom vådområdet, mellem nedstrøms vandområde o3167 og Støjbjerg Å, forventer kommunen, at vandområde o7398 fortsat vil nå målopfyldelse ved realisering af indsatsen i vandområdet jf. bilag 1 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer³.

³ Bekendtgørelse nr. 499 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

b00061 og b00060 (i VP2 07414)

Tidligere vandområde 07414 nu vandområderne b00061 og b00060. Vandområdet b00061, er et 2,1 km langt vandområde, beliggende opstrøms vådområdet mod øst. Tilstanden i vandområdet er, jf. høring af vandområdeplanerne 2021-2027², ukendt. Vandområdet b00060 er et 2,16 km langt vandområde beliggende opstrøms vandområde b00061. Vandområdet er, jf. høring af vandområdeplanerne 2021-2027², i moderat økologisk tilstand. Det er kommunens vurdering, at muligheden for opnåelse af målsætning ikke hindres af vådområdeprojektet. Kommunen vurderer, at vandområderne kan nå målsætning, med de rette lokale indsatser.

Muligheden for projektilpasninger og alternative projekter

Vådområdeprojektet fjerner ca. 50 ton kvælstof fra nedstrøms vandområder, i sidste ende Limfjorden og vil her bidrage til opnåelse af målet om god økologisk tilstand. Kommunen har tilpasset projektet, så det tilgodeser de resterende vandområder, der ellers ville påvirkes af projektet. Dette gøres ved at omlægge forløbet af tilløbene fra syd og nord uden om projektet og dermed sikre disse vandområders fortsatte kontinuitet og udløb i vandområde 03167. Kommunen har i projektet også indlagt et vandløbsstryk mellem det nedstrøms vådområde, vandområde 307 og det nedstrømsliggende vandområde, 03167, der forventes at ilte vandet før indløb i vandområde t450. Kommunen vurderer, at der ikke er alternativer til projektet og projektet dermed ikke vil kunne udføres med en miljømæssig bedre løsning, som ligger inden for de økonomiske rammer. Kommunen vurderer, at der efter projektets gennemførelse vil være en mere naturlig hydrologi i området.

Plangrundlag

Det fremgår af bilag 1, tabel 1 og 4, til bekendtgørelse om miljømål¹, at der for vandområderne 08889 og 03167 er fastlagt et miljømål om henholdsvis ”God økologisk tilstand efter 22. december 2021” og ”Godt økologisk potentiale efter 22. december 2021”.

Af høring af vandområdeplanerne 2021-2027² fremgår det, at vandområde 08889 er karakteriseret som et naturligt type 2 (mellem) vandløb, og 03167 er karakteriseret som et stærkt modificeret type 2 (mellem) vandløb.

Det fremgår, at tilstanden for de biologiske kvalitetselementer er følgende for vandområde 08889:

Smådyr	moderat
Fisk	ukendt
Makrofytter	ukendt
Alger	ukendt
Samlet økologisk tilstand	moderat

Desuden fremgår det, at potentialet for de biologiske kvalitetselementer er følgende for vandområde 03167:

Smådyr	ringe
Fisk	ukendt
Makrofytter	ukendt
Alger	ukendt
Samlet økologisk potentiale	ringe

Der er på nuværende tidspunkt ikke fastlagt konkrete supplerende fysiske foranstaltninger for vandområderne 08889 og 03167, der skal sikre opnåelse af det fastlagte miljømål, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer³.

Høring

Udkast til denne afgørelse er d. 26. april 2022 sendt i høring i 4 uger hos Morsø Kommune.

Morsø Kommune oplyser ved mail d. 26. april 2022, at de ikke har bemærkninger til udkastet.

Retsgrundlag

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer³

”§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder¹ og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.”

Bekendtgørelse om miljømål¹

”§ 4. Miljø- og fødevareministeren kan fravige de fastlagte miljømål, hvis

1) manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller i grundvandsforekomstens niveau, eller

2) manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Følgende betingelser skal være opfyldt for at fravige fastlagte miljømål:

1) Ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på vandforekomstens tilstand.

2) Ændringerne skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af ændringerne.

3) De nyttige mål, der tilgodeses ved fravigelse af fastlagte miljømål, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan efter anmodning fra en myndighed og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at myndigheden under de omstændigheder og betingelser, som er nævnt i stk. 1 og 2, kan fravige de fastlagte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer³.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren foretager ved lejlighed den fornødne korrektion af konkrete miljømål, som en ændring efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til, jf. herved § 15, stk. 1, i lov om vandplanlægning.”

Vurdering og afgørelse

Det fremgår af anmodningen fra Morsø Kommune, at gennemførelse af det kommunale vådområdeprojekt Jølby Nor vil indebære ændringer af de fysiske karakteristika for vandområderne 08889 og 03167 i Lyngbro Bæk. Ændringerne vil for delstrækninger af vandområderne 08889 og 03167 medføre, at den aktuelle tilstand vil blive forringet, og muligheden for opfyldelse af de fastlagte miljømål, vil for samme delstrækninger blive forhindret. Dette gør sig specielt gældende i de dele af vandområderne, som bliver omlagt til engsøer og hvor vandområdenes karakterisering som vandløb dermed ændres.

Baggrunden for at fravige miljømålene for delstrækninger af vandområderne 08889 og 03167 er anlæggelsen af et kvælstofvådområde, der vil reducere udledningen af kvælstof til kystvand 156 med 50.325 kg N om året. Projektet er udformet med henblik på at skabe naturlig hydrologi i området. Nyttevirkningerne ved projektets gennemførelse vurderes derfor at overstige nyttevirkninger ved opnåelse af vandområdenes miljømål om henholdsvis godt økologisk potentiale og god økologisk tilstand for 03167 og 08889.

Miljøstyrelsen vurderer desuden på baggrund af kommunens oplysninger, at vådområdeprojektet ikke vil kunne medføre risiko for tilstandsforringelse eller manglende opnåelse af miljømål i vandområde 307, Jølby Nor.

Morsø Kommune bekræfter, at vådområdeprojektet ikke ville kunne gennemføres ved anden udformning eller placering. Derudover bekræfter kommunen, at der ikke er alternative løsninger, der vil begrænse den negative påvirkning på vandområdenes tilstand. Kommunen oplyser, at der allerede er lavet tilpasninger, således at det nordlige og det sydlige tilløb er ført uden om de lavvandede søer.

Det vurderes på den baggrund, at omstændighederne og betingelserne for at meddele tilladelse til at fravige miljømål er til stede, jf. § 4, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse om miljømål¹. Miljøstyrelsen meddeler på ovenstående baggrund Morsø Kommune tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål "*God økologisk tilstand efter 22. december 2021*" for en delstrækning af 08889, samt tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål "*Godt økologisk potentiale efter 22. december 2021*" for en delstrækning af 03167, jf. bilag 1, tabel 1 og 4, til bekendtgørelse om miljømål¹, ved gennemførelse af projektet "Jølby Nor vådområdeprojekt".

Der er ikke ved vurderingen i øvrigt foretaget en vurdering af vådområdeprojekt Jølby Nor, og tilladelsen forudsætter, at projektet i øvrigt kan godkendes efter relevant lovgivning.

Vandområderne 03167 og 08889 i deres nuværende form vil fortsat være omfattet af den konkrete vandplanlægning som søer, herunder beskyttelse mod forringelse og omfattet af konkrete miljømål.

Der foretages ved lejlighed korrektion af det fastlagte miljømål for delstrækningen af vandområderne, som afgørelsen giver anledning til.

Morsø Kommune bedes ved projektets gennemførelse sende en konkret beskrivelse af de fysiske ændringer, der er foretaget til vandområdets afgrænsning, forløb eller definition til Miljøstyrelsen, havogvandmiljoe@mst.dk. Denne beskrivelse skal suppleres med en beskrivelse evt. som GIS-kort af den forventede udbredelse af de 4 engsøer, da Miljøstyrelsen vurderer at disse vil leve op til kravene for søer målsat efter vandrammedirektivet.

Med venlig hilsen

Naja Sophie Agertoft Skøtt
Hav- og Vandmiljø
+45 24 79 05 66
nsask@mst.dk